

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Rijksuitgaven

Aan de vaste Kamercommissies

Plaats en datum: Den Haag, 13 maart 2024
Betreft: Advies commissie voor de Rijksuitgaven inzake behandeling
verantwoordingsstukken begrotingsjaar 2023
Ons kenmerk: 2024Z02658/2024D06011

Geachte voorzitters,

In deze brief adviseert de commissie voor de Rijksuitgaven u over de wijze van behandeling in uw commissie van de jaarverantwoording over 2023. De behandeltermijnen zijn op 5 maart 2024 door de Kamer vastgesteld.

Advies over de behandeling van de jaarverantwoording

Op Verantwoordingsdag, woensdag 15 mei 2024, biedt de minister van Financiën de Tweede Kamer de jaarverslagen en de slotwetten over 2023 aan en overhandigt de president van de Algemene Rekenkamer de resultaten van het verantwoordingsonderzoek. Dit zijn belangrijke documenten in het licht van de controlerende taak en het budgetrecht van de Tweede Kamer. Met de aanbevelingen in deze brief wil de commissie voor de Rijksuitgaven uw commissies ondersteunen bij de behandeling van de jaarverantwoording.

Deze brief bevat een aantal voorstellen voor de voorbereiding van het Verantwoordingsdebat en voor de behandeling van de jaarverslagen in de commissies. Conform het Reglement van Orde bent u er als commissievoorzitter voor verantwoordelijk dat de behandelwijze van de verantwoordingsstukken, met inbegrip van de benoeming van rapporteurs, wordt vastgelegd in de kennisagenda van de commissie.¹

De commissie voor de Rijksuitgaven doet de vaste commissies, voortbordurend op de opmerkingen van de werkgroep Versterking functies Tweede Kamer², de volgende aanbevelingen voor de behandeling van de jaarverslagen:

- Behandeling van de jaarverslagen en de bijbehorende rapporten van de Algemene Rekenkamer zoveel mogelijk in aparte wetgevingsoverleggen (WGO's), en daarbij expliciet aandacht besteden aan het financieel beheer en de dechargeverlening;
- Aanwijzen van rapporteurs, idealiter een lid vanuit de oppositie en een vanuit de coalitie, die namens de commissie de kwaliteit van de verantwoordingsstukken onderzoeken. Voor de

¹ Artikel 7.13, tweede lid, Reglement van Orde

² Rapport "[Versterking functies Tweede Kamer. Meer dan de som der delen](#)", bijlage bij Kamerstuk 35992, nr. 1

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

uitvoering van hun taak kunnen zij een beroep doen op de commissiestaf. Commissies kunnen hierbij overwegen om het rapporteurschap voor de jaarverslagen, al dan niet i.c.m. de ontwerpbegrotingen in het najaar, meerjarig vast te leggen;

- Gebruik maken van het aanbod van de Algemene Rekenkamer om een technische briefing te verzorgen over hun rapport(en). Hierbij attenderen wij de commissies op de afspraak met de Rekenkamer dat ten minste vijf leden (inclusief voorzitter) zich voor een briefing aanmelden.

Zoals gebruikelijk zal de commissie voor de Rijksuitgaven de Kamer voor de stemming over de slotwetten per brief informeren over de uitkomsten van de behandeling van de jaarverslagen en de slotwetten. In deze brief zal de commissie de Kamer adviseren over de dechargeverlening.

De commissie voor de Rijksuitgaven nodigt het Centraal Bureau voor de Statistiek uit om op Verantwoordingsdag (woensdag 15 mei 2024) van 13.00 uur tot 14.15 uur een openbare technische briefing te verzorgen over de Monitor Brede Welvaart en de SDG's. Gezien de brede relevantie hiervan zijn alle Kamerleden welkom bij deze technische briefing.

In de bijlage bij deze brief treft u meer uitgebreide achtergrondinformatie aan over de behandeling van de jaarverantwoording.

Informatie over de inbrengtermijnen voor de jaarverantwoording

Om te bevorderen dat de behandeling van de jaarverantwoording over 2023 vóór het zomerreces is afgerond, heeft de Kamer besloten tot de volgende inbrengdatum:

Het Presidium heeft uiterste termijn voor de inbreng voor het verslag (feitelijke vragen) over de slotwetten 2023 vastgesteld op donderdag 23 mei 2024, 14.00 uur. Commissies wordt geadviseerd dezelfde inbrengtermijnen te hanteren voor de jaarverslagen 2023 en de feitelijke vragen over de rapporten van de Algemene Rekenkamer. Aan het kabinet en de Algemene Rekenkamer is verzocht de antwoorden uiterlijk dinsdag 4 juni 2024 bij de Kamer in te dienen.

De commissie voor de Rijksuitgaven vraagt u eveneens om bij het vaststellen van data voor wetgevingsoverleggen rekening te houden met het feit dat de behandeling van de jaarverantwoording over 2023 voor het zomerreces dient te zijn afgerond.

Hoogachtend,

de voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,

J.C. Sneller

de waarnemend griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,

A.H.M. Weeber

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

Aanbevelingen van de commissie voor de Rijksuitgaven inzake het plenaire Verantwoordingsdebat 2024 en de commissiebehandeling van de slotwetten en jaarverslagen 2023

A. Plenaire behandeling verantwoordingsstukken

De aanbieding van de verantwoordingsstukken

De formele aanbieding van de verantwoordingsstukken over de uitvoering van de rijksbegroting 2023 vindt plaats in de plenaire zaal op woensdag 15 mei 2024 om 10.15 uur. Dan biedt de minister van Financiën de slotwetten 2023, de jaarverslagen van de ministeries 2023 en het Financieel Jaarverslag Rijk 2023 met een korte toespraak aan in de plenaire vergaderzaal van de Tweede Kamer. Vervolgens zal de president van de Algemene Rekenkamer de Kamer kort toespreken over enkele hoofdlijnen van het verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer bij de jaarverslagen over 2023. Het formele aanbiedingsmoment om 10.15 uur wordt voorafgegaan door een gezamenlijk ontbijt van de Tweede Kamer met het college van de Algemene Rekenkamer, waartoe alle Kamerleden een uitnodiging ontvangen. Op maandag 27 mei organiseert de commissie voor de Rijksuitgaven de V-100, waartoe jaarlijks een specifieke groep burgers – dit jaar mkb-ondernemers – worden uitgenodigd om de jaarverslagen van de ministers kritisch te bekijken en daarover vragen te formuleren. Het doel van de V-100 is om de burger rechtstreeks te betrekken bij de controlerende taak van Kamer. Commissies zijn hierover separaat geïnformeerd.³

Het Verantwoordingsdebat

Het Verantwoordingsdebat met de minister-president en de minister van Financiën vindt plaats op woensdag 29 mei 2024. Op de agenda van dit debat over de beleidsresultaten van het jaar 2023 staan het Financieel Jaarverslag van het Rijk van de minister van Financiën, het Verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer en de Monitor Brede Welvaart en de SDG's, die wordt samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek en door de minister van Economische Zaken en Klimaat, voorzien van een kabinetsreactie, aan de Kamer wordt gestuurd.

De Kamer heeft al uitgesproken dat het thema 'Resultaatbereik in relatie tot onderuitputting, als gevolg van bijvoorbeeld arbeidskrapte' het zogenaamde focusonderwerp voor de verantwoording over 2023 zal zijn. De minister van Financiën⁴ en de Algemene Rekenkamer⁵ hebben per brief aangegeven hoe zij in de verantwoordingsstukken aandacht zullen besteden aan de betreffende onderwerpen. Dit thema verdient bij de behandelingen van de jaarverslagen door de commissies dan ook bijzondere aandacht.

B. Commissiebehandeling verantwoordingsstukken

Wetgevingsoverleggen (WGO's)

De commissie voor de Rijksuitgaven beveelt aan om de jaarverslagen en de bijbehorende rapporten van de Algemene Rekenkamer zo veel mogelijk te behandelen in aparte wetgevingsoverleggen (WGO's).

Rapporteurs

De commissie voor de Rijksuitgaven beveelt de vaste commissies aan om de kwaliteit van de verantwoordingsstukken (informatiegehalte, inzichtelijkheid, concreetheid, toepassing van artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet⁶, de toepassing van de strategische evaluatieagenda⁷, afrekenbaarheid) in gezamenlijkheid goed te beoordelen.

Gedurende de afgelopen jaren is de aandacht in commissies voor de behandeling van verantwoordingsstukken toegenomen en benoemen de meeste commissies rapporteurs die zich namens de commissie aan deze vraagstukken wijden. Het *structureel* benoemen van rapporteurs

³ Verzoek om suggesties voor beleidsthema's V-100, Kamerstuk [2024Z01285](#)

⁴ Kamerstuk [31865, nr. 232](#)

⁵ Kamerstuk [31865, nr. 235](#)

⁶ Zie ook het onderzoek naar de toepassing van artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016 door de rapporteurs Inzicht in Kwaliteit, Kamerstuk [31865, nr. 152](#).

⁷ De Strategische Evaluatie Agenda (SEA) moet bijdragen aan het beter in kaart brengen van benodigde evaluaties, en het beter aansluiten van de timing ervan op de beleidscyclus. In de praktijk betekent dit, volgens de minister van Financiën, meer ex ante en ex durante evaluaties en het opdoen van relevante inzichten voor het verbeteren van beleid. Dit moet ook in de verantwoording naar de Kamer leiden tot beter en meer bruikbaar inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid.

op de begroting en de jaarverslagen is echter nog niet in alle commissies staande praktijk, zo stelt ook de werkgroep versterking functies Tweede Kamer vast:

“Van commissies mag worden verwacht dat zij actief besluiten over de benoeming van rapporteurs en dit agenderen op de procedurevergadering, waarbij ook meerjarige rapporteurschappen die zowel de begroting als de verantwoording bestrijken (al dan niet door verschillende Kamerleden vervuld) overwogen kunnen worden. Van de commissieleden mag worden verwacht dat zij bereid zijn om deze waardevolle rapporteurschappen, al dan niet bij toerbeurt, te vervullen. Zij mogen daarbij rekenen op voldoende en deskundige ambtelijke ondersteuning. De taak van rapporteurs, de onderwerpen waarop zij namens de commissie focussen en de wenselijkheid van een briefing van de Algemene Rekenkamer zouden periodiek aan de orde moeten worden gesteld. Verder kan meer uitwisseling tussen de rapporteurs van de verschillende commissies worden bevorderd, bijvoorbeeld met een gezamenlijke startbijeenkomst.”⁸

Indachtig de adviezen van de werkgroep wordt u in overweging gegeven om rapporteurschappen bij het behandelen van deze brief meerjarig vast te leggen en deze, conform artikel 7.13, tweede lid, van het RvO, vast te leggen in de kennisagenda. Door als commissie per kalenderjaar dezelfde rapporteurs te benoemen op zowel de verantwoordingsstukken als de ontwerpbegroting, kunnen lessen uit voorgaande jaren nadrukkelijk worden toegepast op beleidsvoornemens die in het najaar aan de Kamer worden voorgelegd.

De commissie voor de Rijksuitgaven geeft zelf opvolging aan de aanbeveling van de werkgroep door op donderdag 23 mei 2024 van 12.30 uur tot 13.30 uur een gezamenlijke startbijeenkomst te organiseren voor verantwoordingsrapporteurs met als doel het bespreken van de grote lijnen uit de verantwoordingsrapporten en de wijze waarop deze in het plenaire Verantwoordingsdebat aan de orde kunnen worden gesteld, en het voorbereiden van de behandeling van de jaarverslagen in commissieverband. Verantwoordingsrapporteurs ontvangen hiervoor een aparte uitnodiging. Meer informatie over de invulling van de bijeenkomst volgt.

Technische briefings door de Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer biedt, zoals elk jaar, per jaarverslag een rapport aan met oordelen over de rechtmatigheid van de uitgaven in 2023 en het door het ministerie gevoerde financieel beheer. Daarnaast gaat de Algemene Rekenkamer in op de kwaliteit van de beleidsinformatie in het jaarverslag. In het verantwoordingsonderzoek 2023 besteedt de Rekenkamer aandacht aan actuele thema's en risico's. Centraal thema dit jaar zijn de beleidsresultaten van extra geld waarmee het parlement heeft ingestemd. Onderzoeksonderwerpen zijn onder meer de regiodeals, de Caribisch Nederland-envelop, het beleid voor opvang in de regio, georganiseerde criminaliteit, wachtlijsten ggz, nieuwkomersonderwijs, instandhoudingsuitgaven, de regeling Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb en de sanering van varkenshouderijen. Dit zijn allemaal onderwerpen waarvoor extra geld is uitgetrokken.

Naast beleidsresultaten onderzoekt de Rekenkamer de bedrijfsvoering. Specifieke onderwerpen zijn onder meer de centralisatie van consulaire dienstverlening, het beheer van de domeinen roerende zaken en de hersteloperatie toeslagen, het materieelproces (Defensie), het Nationaal Groeifonds (Economische Zaken en Klimaat) en het Transitiefonds landelijk gebied en natuur. Ook onderzoekt de Rekenkamer het informatiebeheer van het Rijk. Daaronder valt het gebruik van algoritmes bij de Koninklijke Marechaussee en Rijkswaterstaat.

Zoals ieder jaar beoordeelt de Rekenkamer ook voor 2023 de financiële verantwoordingsinformatie van het Rijk. Specifiek voor het verantwoordingsjaar 2023 besteedt de Rekenkamer aandacht aan de Taskforce verbetering financieel beheer. Ook rapporteert de Rekenkamer over de verantwoording van CO₂-reductie door het Rijk.

Meer informatie is te vinden op de [website](#) van de Algemene Rekenkamer. Desgewenst kan de commissie op basis van de rapporten van de Algemene Rekenkamer besluiten om een technische briefing te vragen. In dat geval kan zij via de griffier van de commissie het verzoek doen aan de Algemene Rekenkamer een briefing te verzorgen over hun rapport(en).

Dechargeverlening

Het sluitstuk van de begrotingscyclus is de goedkeuring van de slotwetten en de dechargeverlening voor het gevoerde financieel beheer aan de desbetreffende ministers aan de hand van de betrokken jaarverslagen.

⁸ Rapport “[Versterking functies Tweede Kamer. Meer dan de som der delen](#)”, p. 26-27, bijlage bij Kamerstuk 35992, nr. 1

De commissie voor de Rijksuitgaven adviseert de commissies om bij de behandeling van de jaarverslagen in wetgevingsoverleggen expliciet aandacht te besteden aan het financieel beheer en aan de dechargeverlening. Zoals gebruikelijk zal de commissie voor de Rijksuitgaven de Kamer voor de stemming over de slotwetten per brief informeren over de uitkomsten van de behandeling van de jaarverslagen en de slotwetten en adviseren over de dechargeverlening. Ten behoeve van deze brief verzoekt de commissie voor de Rijksuitgaven om bijzonderheden bij de behandeling van de jaarverslagen en slotwetten uiterlijk donderdag 27 juni 2024 kenbaar te maken via de commissiestaf.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl